

- 2 ..... חלק תיאורטי
- 2 ..... הצגת תאוריה
- 3 ..... הצגת מקרה הבוחן
- 4 ..... חלק יישומי
- 4 ..... הצגת השתלשלות הסכסוך
- 5 ..... ניתוח המקרה לנוכח התיאוריה
- 6 ..... דיון והמלצות מדיניות
- 7 ..... ביבליוגרפיה

חלק תיאורטי

הנושא של נייר עמדה זה הוא מלחמת האזרחים של רואנדה אשר נערכה בין השנים 1990-1994. המטרה של נייר עמדה זו היא לנתח את מלחמת האזרחים של רואנדה לנוכח ספרו מחקר תיאורטי אשר מבקשת להציג את המניעים ואת המהלכים אשר מביאים למלחמות אזרחים. למרות שלעיתים נראה כי סיבה למלחמה מסוימת היא ברורה, יש להציג תיאוריית מחקריות אשר יכולות להאיר את המלחמה מנקודת מבט מחקרית. כך יהיה ניתן למצוא דפוסים בין מלחמות אזרחים שונות באופן אשר אולי יכול לעזור למנוע מלחמות עתידיות. לכן קיימת חשיבות תיאורטית, ויישומית של דיון, אשר משווה בין עובדות אירוע מסוים ובין ספרות המחקר התיאורטית אשר יכולה למקד את הבנת הסכסוך ולתאר דפוסים שונים שיכולים ללמד אותנו לגבי מלחמות אזרחים אתניות באופן כללי.

הצגת תאוריה

כאשר מתחילה מלחמת אזרחים, פעמים רבות היא תוצאה של יוזמה של קבוצה אתנית מאשר כל סוג אחר של קבוצה. בדרך כלל לקבוצה אתנית מסוימת יש תלונות נגד המדינה והדבר מביא למתיחות שמבקרי קיצון מגיעה למלחמת אזרחים. מאז סיומה של מלחמת העולם השנייה מעל למחצית מכלל מלחמות האזרחים יצאו לדרך בעקבות מתיחות אתנית אשר הביאה לשיא. לעיתים רצון של קבוצה אתנית לקבל עצמאות מהמדינה גורם לאתניות להיות מאפיין בלתי נמנע של סכסוך. כלומר ההיבט הפוליטי הופך להיות מנוצל על ידי נימוקים אתניים שיוצרים את המלחמה (Denny & Walter, 2014). ספרות המחקר מציינת שלושה דפוסים קיימים אשר קשורים למוצא האתני בהקשר של מלחמות אזרחים (Denny & Walter, 2014):

1. כאשר כוח פוליטי מחולק לפי מאפיינים אתניים. אליטה השלטון מעדיפה בצורה לא פרופורציונלי את הקבוצה האתנית שלהן.
2. קבוצות אתניות נוטות לחיות יחד באותם מרחבים, חולקים את אותה השנה ונהנים מקשרי משפחה עמוקים.

3. מאחר וזהות אתנית היא פחות גמישה מזהות אחרת, דבר אשר גורם לכך שקבוצות אתניות

יהיו מספר רב יותר של סיבות להתגייס למען המאמץ המלחמתי של הקבוצה האתנית.

לעיתים רבות בעיות חלוקה של כוח פוליטי או של השתתפות בשלטון הן בעיות שניתן לפתור אותם באמצעות הגברת החלוקה בין הצדדים. אולם בפועל קבוצות רבות יתקשו לוותר על וויתורים מסוימים כמו טריטוריה או כוח פוליטי משום שהדבר מהווה ערך סימלי עבור הקבוצה המדוברת. קבוצות אתניות בדרך כלל מתאפיינות בקשרים עמוקים יותר לטריטוריה היסטורית משום שהם שהו במקום במשך זמן רב. הדבר יוצר מצב שבו עשויים בני קבוצה אתנית אחת שלא לרצות לוותר על שטח מסוים, גם במחיר של מלחמה גדולה (Denny & Walter, 2014) תיאוריה זו מקבלת חיזוק מתיאוריה אחרת אשר רואה את המדינה בתור מוסד אשר נתפס בדרגות שונות על ידי נציגים של קהילה אתנית מסוימת. לפי תיאוריה זו יש לראות מלחמות אתניות בתור תוצאה של תביעות אתנו לאומיות מתחרות לכוח המדינה. כלומר קיים קשר בין אתניות מסוימת ובין הכוח הפוליטי שהקבוצה מקבלת במדינה באופן אשר יכול ליצור את הסכסוך או להביא לפריצתה של מלחמת אזרחים במקרים מסוימים (CEDERMAN, WIMMER, & MIN, 2010).

הצגת מקרה הבוחן

מקרה הבוחן אשר יתואר במסגרת נייר עמדה זו הוא מלחמת האזרחים של רואנדה בתחילת שנות התשעים. בחרתי בנושא זה מאחר והמלחמה הזו הגיע לשיא רצחני בסופה, באופן אשר גרם לעולם כולו להזדעזע. כדי שמקרים כאלה לא יחזרו שוב יש להבין אותם בצורה עמוקה, ועל ידי תיאוריות שיכולות להעמיק את ההבנה בהם. זאת כדי להיות מסוגלים להגיע למצב שאם בעתיד מלחמות דומות היו יכולות להיווצר, יהיה לנו קל יותר לזהות את הדבר מבעוד מועד ואולי להיות מסוגלים למנוע את פריצת המלחמה או לפחות את ההגעה לשיאים קשים של אכזריות, בעתיד.